

KOCAELİ'NDE ADLİ TIP ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ İLE ANABİLİM DALI'NDA VERİLEN ADLİ TIP HİZMETLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Comparison between the Forensic Medicine Departments and the Unit of Council of Forensic Medicine in Kocaeli in related with forensic service

Başar ÇOLAK,* Ümit BİÇER,* Türker DOĞAN,* Ömer KURTAŞ,* Ümit Naci GÜNDOĞMUŞ,* İlkül DEMİRBAŞ,*

Çolak B, Biçer Ü, Doğan T, Kurtas Ö, Gündoğmuş Ü N, Demirbaş İ. Kocaeli'nde Adli Tıp Şube Müdürlüğü ile Anabilim Dalı'nda verilen adli tıp hizmetlerinin karşılaştırılması. Adli Tıp Bülteni, 2003; 8 (1): 9-14.

ÖZET

Adli Tıp Kurumu ve Adli Tıp Anabilim dalları yasalarca resmi bilirkişilik yapıları olarak tanımlanmakta ise de, uygulamada hizmet Adli Tıp Şube Müdürlükleri aracılığı ile yürütülmektedir. Adli tıp anabilim dalları, hekim ve yargı mensuplarının eğitiminde görev aldıkları gibi yeni bilgi ve teknoloji üreten araştırma kurumlarıdır. Ancak anabilim dalları ve öğretim üyelerinden uygulamada yeteri kadar yararlanılmaması bu özelliklerin yanı sıra hizmetin yaygınlığı ve hızlı gerçekleşmesini de engellemektedir. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'nın verdiği adli tıp hizmetlerine ait veriler ile ATK Kocaeli Şube Müdürlüğü'nde verilen adli tıp hizmetlerine ait istatistikler beş yıllık süre (1998-2002) için karşılaştırılmıştır.

Adli raporların %98.1'i Kocaeli Şube Müdürlüğü tarafından verilirken, sadece % 1.9'unun Adli Tıp Anabilim Dalı tarafından verildiği belirlenmiştir. Cinsel suçların değerlendirilmesinde Şube Müdürlüğü % 96.3 oranında, Anabilim Dalı % 3.7 oranında, adli psikiyatryi ilgilendiren konularda ise Şube Müdürlüğü % 97.6, Anabilim Dalı %2.4 oranında görev üstlendiği saptanmıştır. Ölü muayenesi ve otopsilerin Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nde görevli adli tıp uzmanları tarafından yapıldığı tespit edilmiştir.

Adli tıbbi olayların değerlendirilmesinde Adli Tıp Anabilim Dallarından uygun şekilde hizmet alınması eğitime yapacağı katkının yanı sıra Adli Tıp Kurumunda görev yapan adli tıp uzmanlarının iş yükünü de hafifletecek, adli olgularla pratisyen hekimlerin karşılaşma sıklığını azaltacaktır.

Anahtar Kelimeler: Adli Tıp Kurumu, Adli Tıp Anabilim Dalı, adli tıp uzmanı, otopsi, ölü muayenesi, adli rapor, cinsel suçlar, adli psikiyatry.

SUMMARY

Although Council of Forensic Medicine(CFM) and Forensic Medicine Departments of University are both defined as official expertise centers for medicolegal cases, forensic expertise services are carried out by Units of Council of Forensic Medicine in practice. Under ordinary circumstances , forensic medicine departments should take responsibility not only for education but also science and technology improvement. Insufficient contribution of forensic medicine departments to the forensic expertise service is an handicap to spread the service and make it faster.

We compare the statistical data of forensic services for the years 1998-2002 that was held by two different forensic expertise office. We found that most of the forensic reports were prepared by the Units of CFM, (98.1% of all reports) while only a small proportion of the reports were prepared by the Forensic Medicine Departments, Kocaeli University, Faculty of Medicine (1.9%).The proportion of reports about other aspects of forensic subjects between two offices are as follows; 96.3% of the reports of sexual assaults were prepared by the units of CFM, while only 3.7 % of them was prepared by the forensic medicine departments. 97.6% of the reports related with forensic psychiatry was prepared by the units of CFM, and 2.4% of them were prepared by the forensic medicine departments. We found that post mortems were carried out only by the forensic specialists from the units of CFM.

As a conclusion, appropriate contribution of the forensic medicine departments in the forensic field can decrease excessive work load on the units of CFM, reducing the need for general practitioners and would be beneficial for educational duty of forensic medicine departments.

Keywords: The Council of Forensic Medicine, The Forensic Medicine Department, Forensic Specialist, Autopsy, Corpse Evaluation, Sexual Assault , Forensic Psychiatry.

* Kocaeli üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı

Geliş tarihi: 08.07.2004 Düzeltme tarihi: 26.07.2004 Kabul tarihi: 02.08.2004

GİRİŞ

Adli Tıp Kurumu ve Adli tıp anabilim dalları yasalarca resmi bilirkişilik yapıları olarak tanımlanmakta ise de, uygulamada hizmet Adli Tıp Kurumu(ATK) Şube Müdürlükleri aracılığı ile yürütülmeye çalışılmaktadır.

Türkiye’de üniversiteler adli tıp uzmanı ve asistanlarının %45’ini, ATK %40’ını istihdam etmesine karşın, üniversitelerin adli tıp hizmetlerine katkısı adli raporlarda %15, otopsilerde ise %5’dir(1). Türkiye genelinde ATK birimleri ile Sağlık Bakanlığı’na bağlı Sağlık Ocakları verilerini karşılaştıran bir çalışmada, adli raporların %57.6’sının, otopsilerin ise % 62.7’sinin pratisyen hekimler tarafından yapıldığı bildirilmektedir(2).

Adli tıp anabilim dalları, hekim ve yargı mensuplarının eğitiminde görev aldıkları gibi yeni bilgi ve teknoloji üreten araştırma kurumlarıdır. Ancak, anabilim dalları ve öğretim üyelerinden uygulamada yeteri kadar yararlanılmamaktadır. Bu durum, adli tıp hizmetlerinin yaygınlığını ve hızlı gerçekleşmesini de engellemektedir. Anabilim dallarının gereken yoğunlukta bilirkişilik hizmeti verememesi de adli tıp eğitimini de olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Bu çalışmada, Kocaeli’nde Adli Tıp(AT) Anabilim Dalının bilirkişilik hizmetinde aldığı rolün belirlenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmada, Kocaeli Üniversitesi(KOÜ) Tıp Fakültesi AT Anabilim Dalı’nda verilen adli tıp hizmetleri ile ATK Başkanlığı’na bağlı ATK Kocaeli Şube Müdürlüğü’nün verdiği adli tıp hizmetleri, beş yıllık (1998-2002) süreç için karşılaştırılmıştır. Ayrıca, anabilim dalındaki rapor düzenleme sürecinde istenen konsültasyonların anabilim dallarına göre dağılımı incelenmiştir.

Bu süreç içinde eksik evrak, ve/veya dava dosyası temin edilmesi vs. için yazılan 87 müzekkere çalışma kapsamına alınmamıştır. AT Anabilim Dalı’ndan ölü muayenesi ve otopsi işlemlerinde yararlanılmaması nedeniyle ATK Şube Müdürlüğü verileri ile karşılaştırma şansı olmamıştır.

AT Anabilim Dalı’na ait veriler anabilim dalı arşivindeki raporların retrospektif değerlendirilmesinden, ATK Şube Müdürlüğü’ne ait veriler ise Şube Müdürlüğü’nün istatistiklerinden elde edilmiştir.

ATK Şube Müdürlüğü’nün verilerinin istatistiklerden elde edilmiş olması, bu çalışmanın en önemli kısıtlılığıdır.

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, AT Anabilim Dalı, Tıp Fakültesinin kuruluş aşamasında(1996), bir öğretim görevlisinin atanması ile hizmete başlamıştır. Kadrosunda halen 4 öğretim üyesi ve 2 araştırma görevlisi bulunmaktadır. Araştırma görevlileri uzmanlık sürelerinin bir kısmını Adli Tıp Kurumu Başkanlığı’nda geçirmiştir. Bir araştırma görevlisi 2003 yılında uzman olmuş, halen Adli Tıp Kurumu’nda çalışmaktadır. Anabilim Dalı, Tıp ve Hukuk Fakültesi ile İtfaiyecilik Yüksek Okulunda eğitim vermekte, öğrencilerinin eğitiminde ATK imkanlarından da yararlanılmaktadır. Anabilim Dalı, Tıp Fakültesi Hastanesi’nden talep edilen bütün adli raporların düzenlenmesinde görev almaktadır. Anabilim Dalı’nın bütün teknik imkanlara sahip kendisine ait otopsi salonu mevcuttur. Anabilim Dalı Morgunda yapılan otopsiler, ATK Şube Müdürlüğünde görevli adli tıp uzmanları tarafından yapılmaktadır. Anabilim Dalı Morgundaki otopsiler, bilgi sahibi olduğunda araştırma görevlileri ile birlikte izlenmektedir. Adli olguların değerlendirilmesinde diğer anabilim dallarından, tetkikler ve konsültasyonlarla destek alınmaktadır.

Adli biyolojik ve adli toksikolojik incelemelerin yapılması için gerekli laboratuvar donanımı bulunmamakla birlikte bu birimlerin oluşumu için çalışma sürdürülmektedir. Ancak, yargının ve bilirkişilerin bu konudaki taleplerinin yetersiz olması sürecin hızlanmasını engellemektedir.

Adli Tıp Kurumu Kocaeli Şube Müdürlüğü, ATK Şube Müdürlüğü ise Anabilim Dalı’nın kurulmasından sonra (1996) kurulmuş olup, halen kadrosunda birisi asli görevli, ikisi 2. görevli (AT Anabilim Dalı Öğretim Üyesi) olmak üzere 3 adli tıp uzmanı görev yapmaktadır. Öğretim üyesi adli tıp uzmanları, 2001 ve 2004 yıllarında görevlendirilmişlerdir.

Bilirkişilik Hizmetinde Anabilim Dallarının Görev Alması İçin Hukuksal Gerekliklik

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Madde 130; Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde millletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Tababet Uzmanlık Tüzüğü Madde 2; Asistan, tababet dallarından birinde uzman olabilmek için bilgi ve becerisini geliştirmek amacıyla özel mevzuatına ve tüzük

hükümlerine göre öğrenim, eğitim ve uygulama yapmak ve bilimsel esaslara göre yetiştirilmek üzere atanan kişi anlamına gelir.

Yüksek Öğretim Kanunu Madde 3-t; Tıpta Uzmanlık: Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre yürütülen ve tıp doktorlarına belirli alanlarda özel yetenek ve yetki sağlamayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.

Yüksek Öğretim Kanunu Madde 38;Yükseköğretim

BULGULAR

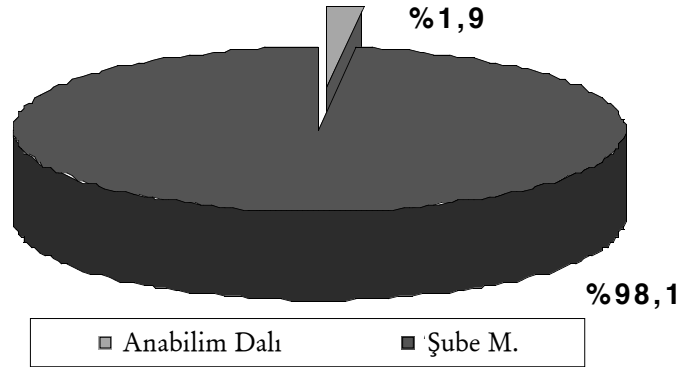
Anabilim Dalında ve ATK Şube Müdürlüğünde verilen adli raporların beş yıllık (1998-2002) süreç için karşılaştırılmasında yıllar içinde oransal olarak belirgin bir fark görülmemiştir. Ortalama olarak adli raporların %98.1'i ATK Şube Müdürlüğü tarafından verilirken, sadece % 1.9'u AT Anabilim Dalı tarafından verildiği belirlenmiştir (Tablo 1, Grafik 1).

Anabilim dalında düzenlenen adli raporların

Tablo 1. AT şube müdürlüğü ve adli tıp anabilim dalı'nda verilen raporların yıllara göre dağılımı.

Adli Rapor	Şube Müdürlüğü		Anabilim Dalı		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1998	5236	99.1	50	0.9	5286	100.0
1999	4553	97.5	118	2.5	4671	100.0
2000	7178	97.5	185	2.5	7363	100.0
2001	7670	98.4	128	1.6	7798	100.0
2002	7711	98.0	154	2.0	7865	100.0
Toplam	32348	98.1	635	1.9	32983	100.0

Grafik 1. Adli raporların verilen birimlere göre oransal dağılımı

Kurulunun isteği ve ilgili kamu kuruluşunun onayı ile yükseköğretim kurumları veya birimleri, ilgili adli mercilerin talebi ile adli tıp mevzuatı çerçevesinde adli tıp olaylarında ve diğer adli konularda resmi bilirkişi olarak görevlendirilebilirler.

CMUK Madde 66: Çözümü özel veya teknik bir bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verilir. Resmi bilirkişi mevcut ise özel nedenler olmadıkça başkası dinlenemez.

1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı ve Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun Madde 11:

Mahkemeler bilirkişi olarak Türkiye'de hekimlik yapma yetkisine haiz hekimlere başvurabilir.

%73.4'ünün Tıp Fakültesi Hastanesinde ayaktan veya yatarak tedavi gören hastalara ait olduğu görülmüştür.

Cinsel Suçlarla ilgili raporlar karşılaştırıldığında; Şube Müdürlüğünün % 96.3 oranında, Anabilim Dalının % 3.7 oranında rol aldığı belirlenmiştir (Tablo 2).

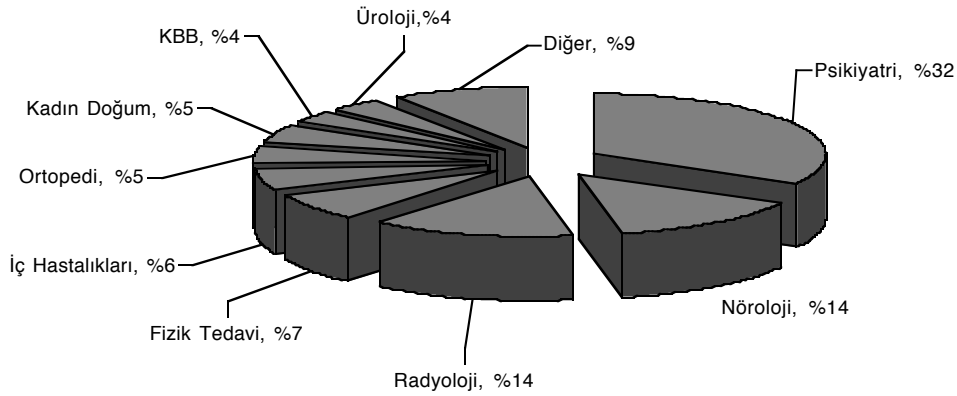
Adli psikiyatriyi ilgilendiren raporlarda ise; Şube Müdürlüğünün % 97.6, Anabilim Dalının % 2.4 oranında görev üstlendiği saptanmıştır (Tablo3).

Anabilim Dalında düzenlenen raporların %13.4 (85)'ünde mevcut raporlarına ek olarak diğer anabilim dallarından konsültasyon istenmiş olduğu belirlenmiştir. İstenen konsültasyonların Anabilim Dalına göre dağılımı Grafik 2'de gösterilmiştir. Çocuk psikiyatrisi, psikiyatri kapsamında değerlendirilmiştir. Konsültasyonların

Tablo 2. Cinsel suçlarla ilgili raporların verilen birimlere ve yıllara göre dağılımı

Cinsel S.	Şube Müdürlüğü		Anabilim Dalı		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1998	63	96.9	2	3.1	65	100.0
1999	73	96.1	3	3.9	76	100.0
2000	118	99.2	1	0.8	119	100.0
2001	160	95.2	8	4.8	168	100.0
2002	129	94.9	7	5.1	136	100.0
Toplam	543	96.3	21	3.7	564	100.0

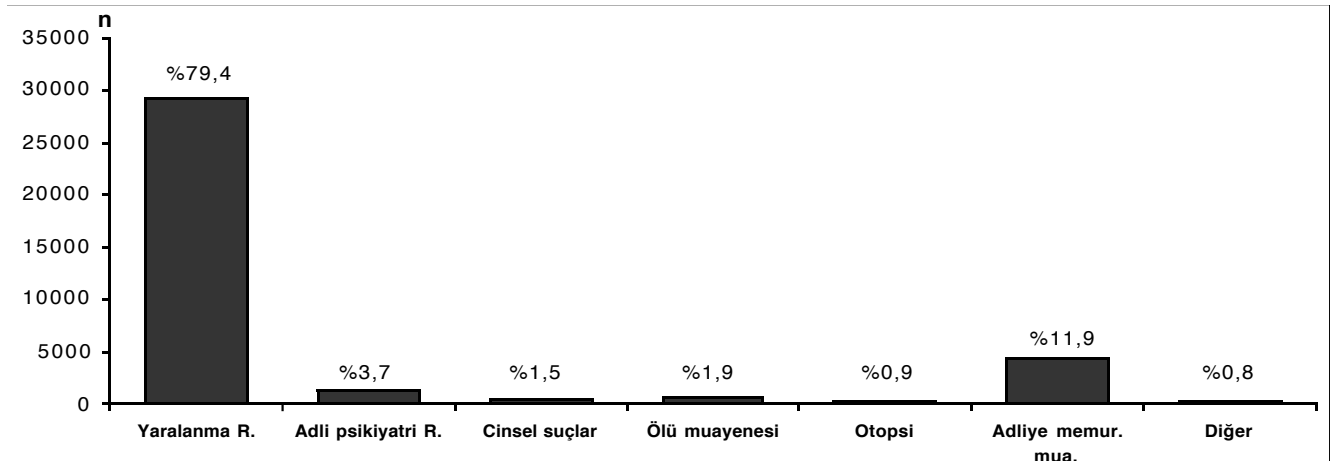
Grafik 2. Anabilim dalında verilen raporlarda konsültasyon istenen anabilim dallarının oransal dağılımı

Tablo 3. Adli psikiyatriyi ilgilendiren raporların, verildiği birimlere ve yıllara göre dağılımı

Adli Psikiyatri	Şube Müdürlüğü		Anabilim Dalı		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1998	225	98.7	3	1.3	228	100.0
1999	130	97.7	3	2.3	133	100.0
2000	296	97.7	7	2.3	303	100.0
2001	334	96.5	12	3.5	346	100.0
2002	375	97.7	9	2.3	384	100.0
Toplam	1360	97.6	34	2.4	1394	100.0

Grafik 3. Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nde verilen hizmetlerin oransal dağılımı (1998-2002)

%8 (51)'inin cinsel suçlar ve adli psikiyatriyi ilgilendiren olgularda istendiği saptanmıştır.

AT Şube Müdürlüğünde verilen hizmetlerin genel olarak dağılımı Grafik 3'de gösterilmiştir.

TARTIŞMA

Kocaeli ilinde Şube Müdürlüğü ve Anabilim Dalı verileri dikkate alındığında adli olgularda genel bir artış olduğu gözlenmektedir.

Kocaeli'nde adli tıp uzmanı bulunan iki kuruluştan AT Anabilim Dalı ile Şube Müdürlüğünde verilen adli raporların beş yıllık (1998-2002) süreç için karşılaştırılmasında yıllara göre oransal olarak belirgin bir fark görülmemiştir. Anabilim dalı tarafından bu süreçte düzenlenen raporların %1.9'u oluşturduğu görülmüştür. Anabilim dalı tarafından düzenlenen raporların Üniversite Hastanesinin değişik birimlerince ayakta veya yatarak değerlendirilen hastalara ait olduğu dikkate alındığında yargının AT Anabilim dallarından da zorunlu kalmadıkça yararlanmadığını düşündürmektedir. Bu tablo, çeşitli çalışmalarda adli tıp hizmetlerinin adli tıp uzmanı sayısının yetersizliği nedeni ile pratisyen hekimler tarafından verildiği görüşü ile uyumsuzdur(3-7). Bu durum adli tıp anabilim dallarından yeterince yararlanılmadığı görüşü ile örtüşmektedir(2). Yargı, bilirkişi olarak yalnızca Adalet Bakanlığı'na bağlı birimleri tanımladığı sürece, uzman sayısı artırılabilir sorun aynı ölçüde var olacaktır. Sorunun çözümü için adli tıp uzmanı sayısının artırılmasının dışında, yargıda bilirkişinin tanımı ve bilirkişilikten yararlanma konusunda da bir tutum değişikliği zorunlu görülmektedir.

Cinsel suçlarla ilgili raporlar(% 3.7) ile adli psikiyatriyi ilgilendiren raporlarda(%2.4) ise tüm adli raporlara göre oransal olarak bir yükseklik görülmekle birlikte; değerlendirilen olgu sayısı, verilen hizmetin kapsamı ve uzmanlık becerisini geliştirmek için yetersiz bulunmuştur. Bölgedeki cinsel suçların sayısal boyutu tam bilinmemekle beraber, Türkiye genelini içeren bir çalışmada cinsel suç mağdurlarının % 20.8'inin sağlık ocaklarında muayene olduğu dikkate alındığında, pek çok olgunun adli tıp uzmanları dışında değerlendirildiği söylenebilir (8,13). Adli tıp uzmanlığı için yeterli olmayan bir süreçten söz edilirken birinci basamakta bu hizmetin sağlıklı verildiğini düşünmek mümkün değildir. Tıp ve hukuk fakültelerinde, adli tıp eğitiminin AT anabilim dalları tarafından üstlenildiği düşünüldüğünde, sorunun çözümü

için anabilim dallarından yararlanmak için özel çaba gösterilmesi gerekmektedir.

Adli bilimlerin alanında spesifik birimlerin kurulmasının (cinsel suçlar merkezi gibi), hizmetin nicelik ve niteliğini artıracak ileri sürülmüştür (9-11). Cinsel suçlarda laboratuvar imkanları ve multidisipliner bir çalışma olmasının gerekliliği, hizmet birimlerinin sağlık yapılanması içinde değerlendirilmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Cinsel suçlarda olguların pek çoğunda fiziksel bulgu bulunmaması ve psikiyatrik değerlendirme ihtiyacı duyulması, multidisipliner yaklaşımın gerekliliğini göstermesi açısından önemlidir.

Anabilim Dalında düzenlenen raporlarda, mevcut raporlara ek olarak, olguların %13.4 (85)'ünde diğer anabilim dallarından konsültasyon istenmesi, konsültasyon istenen 85 olgunun 51(%60)'inin cinsel suçlar ve adli psikiyatriyi ilgilendiren olgular olması, fiziksel bulguların yanı sıra ruhsal boyutunda ele alınmasının önemine işaret etmektedir. Anabilim dalımız bu iki başlıktaki konularla ilgili olarak psikiyatri veya çocuk psikiyatrisi konsültasyonu istenmesi gerekliliği doğrultusunda tutum belirlemektedir. Adli psikiyatriyi ilgilendiren konularda, anabilim dalına müracaat eden olguların sayısal azlığı, Psikiyatri ve Çocuk Psikiyatrisi anabilim dallarında kazanılan deneyime de olumsuz etki yapabilecektir.

AT Anabilim Dalı'ndan ölü muayenesi ve otopsi işlemlerinde yararlanılmaması nedeni ile Şube Müdürlüğü ile karşılaştırma şansı olmamıştır. Kocaeli'nde standartlara uygun olarak tanımlanacak tek otopsi salonunun AT anabilim Dalı bünyesinde olmasına ve Adalet Bakanlığı ile protokol imzalanmasına rağmen, Cumhuriyet Savcılıkları bu birimden nadiren yararlanmakta ve AT Anabilim Dalı öğretim üyeleri çok az sayıdaki otopside görevlendirilmektedir. Anabilim Dalından yalnızca deprem sonrası 11 mezarın açılması ve kimliklendirme işlemlerinde yararlanılmıştır.

Anabilim Dallarının kuruluş ve alt yapı projelerinin tamamlanarak rutin hizmet verecek duruma gelmesi gerektiği (6) vurgulanmakta ise de, adli makamlar tarafından anabilim dallarından yeterince yararlanma isteği olmadığı sürece, yapılanların gereksiz bir yatırım haline dönüşme olasılığı kaçınılmazdır.

ATK'ndaki otopsilerin, %87.2'sinin morg ihtisas dairelerinde yapıldığı(2), başka bir çalışmada ise morg ihtisas dairesindeki otopsilerin %46.7'sinin çevre il ve ilçelerden geldiği bildirilmiştir(12). Hastanelerde oluşturula-

çak morg ihtisas daireleri, CMUK'ta tanımlanan hizmetin gereklerini yerine getirmenin yanı sıra eğitime de katkı sağlayacaktır. İdari anlamda da morg ihtisas dairelerinin kurulması hizmet verilen alanın genişlemesini sağlayacak, birinci basamak hekimlerinin otopsi yapmasının önüne geçebilecek bir yapılanma olacaktır.

Tüm bunlar adli tıp hizmetlerinin adliye binalarında değil, sağlık sistemi içinde yapılması gerekliliğini işaret eden göstergelerdir (2,11).

Adli tıp hizmetlerinin dağılımına bakıldığında; ilk sırada yaralanmalara bağlı adli raporların, ikinci sırayı adliyede çalışanlarının ve yakınlarının muayenelerinin aldığı belirlenmiştir. Sonuçlar, adli tıp uzmanlarının kurum hekimliği görevini de üstlendiğini göstermektedir (Grafik 3). Türkiye genelindeki bir çalışmada, bazı şube müdürlüklerinde bu muayenelerin adli tıp hizmetlerinden daha yüksek olduğu bildirilmiştir(2). Kocaeli Adliyesinde daire tabibi olmasına rağmen bu hizmetin ikinci sırada yer alması dikkat çekici bulunmuştur.

Adli tıp uzmanı sayısının ve dağılımının yetersizliği nedeni ile adli olguların adli tıp uzmanları dışındaki hekimler tarafından verilmek zorunda olduğu belirtilmektedir(3-7). Adli tıp uzmanı sayısının bu gün Türkiye'deki tüm otopsiyi yapacak sayıda olduğunu düşünmekteyiz. Hatta patoloji uzmanlarının sayısı da düşünüldüğünde otopsielerin pratisyen hekimlerce yapılmasının temel sebebinin, adli tıbbi hizmetleri veren birimlerin yapılanma sorunları ve Cumhuriyet Savcılarının ATK'da görev yapan adli tıp ve patoloji uzmanlarından yeterince yararlanmaması ve yararlanma konusunda çaba sarf etmemesi olduğu söylenebilir.

SONUÇ

AT anabilim dalının rutin adli tıp hizmetinde yeterince görev almadığı belirlenmiştir. Adli tıbbi olayların değerlendirilmesinde AT Anabilim Dallarından uygun şekilde hizmet alınması eğitime yapacağı katkının yanı sıra ATK'nda görev yapan adli tıp uzmanlarının iş yükünü de hafifletecek, adli olgularla pratisyen hekimlerin karşılaşma sıklığını azaltacaktır. Ancak, Adalet Sistemi, bu günkü işleyiş yapısı ile adli tıp açısından, bu günü ve geleceği riske eden bir durumdadır.

KAYNAKLAR

1. Adli Tıp İşleyişinin Değerlendirilmesi Raporu. Adli Tıp Uzmanları Derneği (ATUD), 2003, İstanbul.
2. Çolak B, Etiler N, Biçer Ü. Adli Tıp Hizmetleri Kim Tarafından Sunulmaktadır/ Sunulmalıdır? : Sağlık Bakanlığı mı? Adalet Bakanlığı mı? Toplum ve Hekim Dergisi, Türk Tabipleri Birliği Yayın Organı, Mart-Nisan 2004;19(2);131-8.
3. Kök AN, Güraksın A, İnandı T, Çankaya H. Erzurum İl Sınırları İçindeki Sağlık Ocaklarında Görev Yapan Hekimlerin Adli Tıp İle İlgili Bilgi Düzeylerinin Saptanması. Toplum ve Hekim, Türk Tabipleri Birliği Yayın Organı, Mayıs -Haziran 1997; 12(79); 7-10
4. Fincancı Ş K. Türkiye'de ve Dünyada Adli Tıp Eğitimi. 1.Adli Bilimler Kongresi Kitabı, Adana, 12-15 Nisan 1994; 52-54.
5. Salaçın S, Tuncer İ, Erkoçak EU. Türkiye'de Mezuniyet Öncesi ve Mezuniyet Sonrası Adli Tıp Eğitiminin Sorunları. Adli Tıp Dergisi 1993; 8(1-4);17-22.
6. Salaçın S, Çekin N, Özdemir MH, Kalkan Ş. Mezuniyet Öncesi Adli Tıp Eğitimi Almış Öğrencilere Yönelik Bir anket Çalışması. Adli Tıp Bülteni 1997; 2(1):21-24.
7. Çolak B, Biçer Ü, Gündoğmuş ÜN, Etiler N. Kocaeli İlinde Adli Görev ve Pratisyen Hekimler. Adli Tıp Dergisi 2001; 15(2), 36-45.
8. Barutçu N, Yavuz MF, Çetin G. Cinsel Saldırı Sonrası Mağdurun Karşılaştığı Sorunlar. Adli Tıp Bülteni. 1999;4(2):41-53.
9. Çekin N, Hilal A, Bilgin N, Alper B, Gülme M, Savran B, Sarıca AD. Adana'da Ağır ceza Mahkemesi'ne Yansıyan Cinsel Suçların İncelenmesi. Adli Tıp Bülteni 1998;3(3):81-5.
10. Dokgöz H, Yanık A, Günaydın U, Bütün C, Sözen Ş. Cinsel Saldırı iddiası ile gelen 18 yaş üstü olguların muayene süreç ve sonuçlarının değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi 2001;15(4):2-16.
11. Gülmen MK, Çekin N, Hilal A, Alper B, Salaçın S. Ülkemizde adli tıp uygulamalarında birliktelik sisteminin etik ilkeler açısından tartışılması. Adli Tıp Bülteni 1998;3(2), 57-60.
12. Hilal A, Çekin N, Karanfil R. Adli Otopsielerin Belirli Merkezlerde Yapılmasının Gerekliliği. İçinde; Yıllık Adli Tıp Toplantıları Sunular Kitabı (Eds: Cantürk G. Ağrıtmış H.) 2002; 322-325.
13. Katkıcı U. Sivas'da adli otopsi (1990-1995): Demografik veriler ve otopsiyi yapan hekimin özellikleri. Adli Tıp Bülteni 1997; 1:3-6.

İletişim Adresi:

Yrd. Doç. Dr. Başar Çolak

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD.

Tel: 0 262 2335981/ 1509

e-mail: colakbasar@hotmail.com